איכרא מלכא אם. מלך[ה] אתה עתיד להיות: **והיה אדירו ממנו ומושלו מקרבו יצא.** אלמא אדיר הוא מושל: **לבנון זה בית המקדש.** שמלבין עונותיהן של ישראל: **כרוך עליה.** דבוק ולהוט אחריה: **אין שוכרין את המבים.** כדי שילך לו הדרקון. כך היה לבם להשחית חומת העיר ולשורפה באש כדי להשליך אותן כריתי מתוכה: **וחביבא שבקינן לה.** כך היינו מצפים אולי נוכל להם ולהוציאם ממנה ותהיה העיר קיימת ונצלים עמך: **פריסקא.** שניה: **לא נפיק.** שנתדשנו אבריו משמחת השמועה: **ורוח נבאה היכא גרס.** וכאשר תכאה רוחך מחמת השועה תיכם העצם שלך: **תן לי יכנה.** שלא תחריבנה ולא תהרוג תכמיה: **ושוילפא דרכן גמליפ.** משפחת הנשיא שלא תהרגם שלא תכלה שולטנות בית דוד: **ואסווסא.** רופאים תן לי מאנשיך שירפאו את רבי לדוק שלא היה יכול לבלוע אוכל לפי שנתקלרו מעיו בתעניותיו: **והוא סבר.** רבן יוחנן סבר: **כולי האי.** לישבח לירושלים לא עביד ליה ואשתכח דאפי' הלה פורתא לא עבדי הלכך בעינא מיניה הא דמיהו הלה פורתא: **מיא דאפרי.** מים שישורו בהם סוכין: **מיא דסיפוקא.** סוכין גסין וקמחת מעורב בהן: **שאנו צוריך בקרב מועדיך.** בנית שאתה מתוועד בו: **שמו אוסוסם אוסוס.** אמרו שסיממיהון סימן. דם זה של מי הוא אם לא שהרגנו את עצמו: **עצמו.** כיעוי כלפי מעלה: **חסין.** מתאפק: **כמין גרגותני.** של גדול שסופים בו יין מגת לבור וקורין קולדוי"ר: **ושפכתו בעיר אשר בן עשו.** הגבורה הזאת שאתם רואין: **מילי דמיטמרן.** מטמון ממונם של ישראל: **נתשוב.** רוח סערה: **סיסרא.** נחל קישון גרפס: **מעלנא.** פה להכנים מאכל: **מפקנא.** מוצא דרך בית הרעי: **ארזפא.** קורנס: **איסיק.** אותו יתוש מלנקר מפני קול הקורנס: **כיון דדש דש.** משהרגיל היתוש ולמד בקול הקורנס הכיר בו ולא הניח ניקורו: **לפור דרור.** רונדיל"ש: **כנגידא.** אוב

אי לאו דמלכא את לא מימסרא ירושלים בידך. אע"ג דאמרי לא מימסרא בידו על שנא טיטוס מ"מ כיון דכבר נר עליה שנא שנים והוה כפנא הוי כאילו כבר נמסרה: **ונעשה** גם והיה דם בו'. להודיע דקשה לפני המקום מורכן בית המקדש: **וניקר** במוחו ז' שנים. לא נעשה טרפה נכר דדרך מוטמו נכנס ולא ניקב הקרום ועוד דיש חילוק בין עריפות לאדם לנהמה כדפרישית בפרק קמא דערובין (דף ז.) [1]: זה

איברא מלכא את דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך דכתיב [1]והלבנון באדיר יפול ואין אדיר אלא מלך דכתי' [2]והיה אדירו ממנו וגו' ואין לבנון אלא ביהמ"ק שנאמר [3]ההר הטוב הזה והלבנון ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא בריוני דאית בן לא שבקינן אמר ליה אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון אישתיק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא [4]משיב חכמים אחור ודעתם יסכל איבעי ליה למימר ליה שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה וחביתא שבקינן לה אדהכי אתי פריסתקא עליה מרומי אמר ליה קום דמית ליה קיסר ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא הוה סיים חד מסאני בעא למסיימא לאחרינא לא עייל בעא למשלפא לאידך לא נפק אמר מאי האי אמר ליה לא תצטער שמועה טובה אתיא לך דכתיב [5]שמועה טובה תדשן עצם אלא מאי תקנתיה ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך דכתיב [6]ורוח נכאה תיבש גרם עבד הכי עייל אמר ליה ומאחר דחכמיתו כולי האי עד האידנא אמאי לא אתיתו לגבאי אמר ליה ולא אמרי לך אמר ליה אנא נמי אמרי לך אמר ליה מיזל אזילנא ואינש אחרינא משדרנא אלא בעי מינאי מידי דאתן לך אמר ליה תן לי יבנה וחכמיה ושושילתא דרבן גמליאל ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא [4]משיב חכמים אחור ודעתם יסכל איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא והוא סבר דלמא כולי האי לא עביד והצלה פורתא נמי לא הוי אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא יומא קמא אשקיוה מיא דפארי למחר מיא דסיפוקא למחר מיא דקימחא עד דרווה מיעיה פורתא אזל שדריה לטיטוס הרשע [7]ואמר אי אלהימו צור חסיו בו זה טיטוס הרשע שחירף וגידף כלפי מעלה מה עשה תפש זונה בידו ונכנס לבית קדשי הקדשים והציע ספר תורה ועבר עליה עבירה ונטל סייף וגידר את הפרוכת ונעשה נס והיה דם מבצבץ ויוצא וכסברו הרג את עצמו שנאמר [8]שאנו צורריך בקרב מועדיך שמו אותותם אותות אבא חנן אומר [9]מי כמוך חסין יה מי כמוך חסין וקשה שאתה שומע ניאוצו וגידופו של אותו רשע ושותק דבי רבי ישמעאל תנא [10]מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה באלמים מה עשה נטל את הפרוכת ועשאו כמין גרגותני והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו שנאמר [11]ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו וישתבחו בעיר אשר כן עשו אל תיקרי קבורים אלא קבוצים אל תיקרי וישתבחו אלא וישתבחו איכא דאמרי קבורים ממש דאפילו מילי דמטמרן איגלייא להון עמד עליו נחשול שבים לטובעו אמר כמדומה אני שאלהיהם של אלו אין גבורתו אלא במים בא פרעה טבעו במים בא סיסרא טבעו במים אף הוא עומד עלי לטובעני במים אם גבור הוא יעלה ליבשה ויעשה עמי מלחמה יצתה בת קול ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה אמאי קרי לה בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה עלה ליבשה ותעשה עמה מלחמה עלה ליבשה בא יתוש ונכנס בחוטמו ונקר במוחו שבע שנים יומא חד הוה קא חליף אבבא דבי נפחא שמע קל ארזפתא אישתיק אמר איכא תקנתא כל יומא מייתו נפחא ומחו קמיה לנכרי יהיב ליה ארבע זוזי לישראל אמר ליה מיסתייך דקא חזית בסנאך עד תלתין יומין עבד הכי מכאן ואילך כיון דדש דש תניא אמר רבי פנחס בן ערובא אני הייתי בין גדולי רומי וכשמת פצעו את מוחו ומצאו בו כצפור דרור משקל שני סלעים במתניתא תנא [6]בגוזל בן שנה משקל שני ליטרין אמר אביי נקטינן פיו של נחושת וצפורניו של ברזל כי הוה קא מיית אמר להו ליקליוה לההוא גברא ולבדרי לקיטמיה אשב ימי דלא לשכחיה אלהא דיהודאי ולוקמיה בדינא [א] אונקלום בר קלוניקום בר אחתיה דטיטוס הוה בעי לאיגיורי אזל אסקיה לטיטוס [3]בנגידא אמר ליה מאן חשיב בההוא עלמא אמר ליה ישראל מהו לאידבוקי בהו אמר ליה מיליהון נפישין ולא מצית לקיומינהו זיל איגרי בהו בההוא עלמא והוית רישא דכתיב [12]היו צריה לראש וגו' [3]כל המיצר לישראל [7]נעשה ראש אמר ליה דיניה דההוא גברא במאי א"ל במאי

תורה אור

1. וְנִפַּל סְבִכֵי הַיָּעַר בַּבַּרְזֶל וְהַלְּבָנוֹן בְּאַדִּיר יִפּוֹל:
2. וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו וְנִגַּשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם יְיָ:
ירמיהו ל כא
3. אֶעֱבְרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהִר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן:
דברים ג כה
4. מְעַר אֹתוֹת בְּדִים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר וְדַעְתָּם יְשַׁכֵּל:
ישעיהו מד כה
5. מְאוֹר עֵינַיִם יְשַׂמַּח לֵב שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן עָצֶם:
משלי טו ל
6. לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב גֵּהָה וּרוּחַ נְכֵאָה תִיבַשׁ גָּרֶם:
משלי יז כב
7. וְאָמַר אִי אֱלֹהֵימוֹ צוּר חָסִיוּ בוֹ: דברים לב לז
8. שָׂאֲנוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת: תהלים עד ד
9. יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ: תהלים פט ט
10. מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:
שמות טו יא
11. וּכְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יְהֹלְכוּ וְיִשְׁתַּבְּחוּ בָּעִיר אֲשֶׁר כֵּן עָשׂוּ גַּם זֶה הֶבֶל: קהלת ח י
12. הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אֹיְבֶיהָ שְׁלוּ כִּי יְיָ הוֹגָהּ עַל רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלֶיהָ הָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי צָר:
איכה א ה

מסורת הש"ס

מ) [לפי שהגלה את ישראל שנמשלו ליונה עשם זה כתב בספר מקדים פי' תתצ"מ], כ) [בערוך ערך נגר ד' איתא בבגירא פי' כיסוף], ג) סנהדרין קד: ע"ש, ד) [בלומר קודם שמיצר לכם נעשה רשע שלא יאמרו כיל אומה אפילה מבר לא נניי. כ"כ תוספות מגיגה יג: ד"ה שלא], ה) גם"ל: בתחת מלך, ו) [בפט"ז מ"ד דיבמות כתב המו"ק על מ"ש תוס' דהכא כדפרישית גם"ק דעיבוכין אבל לא מצאתי שם כלום עכ"ל נראה שלא היה לפניו מה שנדפס שם בתוספות דעיבוכין ז. ד"ה כגון שהרה וכו' כשם תוס' כ"י ומיהו כתב בני אדם וכו' ע"ש ופי' תוס' כ"ק נא. ד"ה נעביד ותוס' זבחים קנא. ד"ה ולמא ותוס' מולין מב: ד"ה ולא"ל יהתם ותוספות כתובות לז: ד"ה כדין].

הגהות הגר"א

[א] נב' אונקלוס בר אונקלוס בר אחתיה דאנדריסיס הוה מי' מלי"ל:

לעזי רש"י

קולדוי"ר [קולידוי"ר]. מסגנה. רונדיל"א [ארונדיל"א]. סנגנית.

מוסף רש"י

כיון דדש דש. לשון מרגיל (מגילה כד:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com